

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכיר
למליץ

הארי ההי

פנינים נפלאים מתורתנו של

המהר"א זיניץ

הגאון הביאריה לייב ציניץ זי"ע מפלאצק

גיליון קס"ז, פרשת קרח תשפ"ב

מכון לחוצאה הדישה ומפוזרת
של ספרי מהר"א זיניץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

במשפחה, כמו במשה ואהרן שהיה עליהם קצת לעז שבאו מדודתם, ואחר שקרח חשב את עצמו לצדיק, שאם לא היה נחלק על משה לא היה נאחז בצד הרע, לזאת שפט בשכלו הנפסד שלסיבת שמשה ואהרן קרובים אליו, יספיק לו גם זה שיהיה לו כמו פגם במשפחה, ולזאת ערב לבו לחלוק עליהם. אבל באמת אין פסול ושוורש קליפה כמו קרח, שורש קין, קינא דמסאבותא, ונתקיים בזרעו 'מי יתן טהור מטמא'.

קומץ המנחה - פרשת חוקת

מדוע כאן הניח משה את המטה ובמון הניח אהרן

וינח משה את המטה לפני ה' באהל העדת (ז', כב). הנה גבי צנצנת המן כתיב (שמות טז, לג) "ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת וגו' כאשר צוה ה' אל משה ויניחיהו אהרן". ולכאורה הלא הציווי היה אל משה, ומדוע אפוא לא נתן משה בעצמו אלא אמר לאהרן שיניח? ועוד קשה מאי שנא מהכא שמשה הניח בעצמו את המטות? אלא, המן שירד להם לישראל בזכות משה - ירד. ומפני גודל ענוותנותו לא הניחו משה בעצמו אלא ציוה לאהרן שיניחו כדי שלא יהיה נראה כמתפאר על המן שירד בזכותו. אבל כאן גבי המטות שהניחו אותן כי ה' בחר באהרן אשר שמו כתוב עליו, בזה שפיר יכול היה משה להיות המניח.

מלא העומר

קרח לא ידע שהוא עצמו הקופת שרצים של נכדו - שמואל הנביא

רב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה פָּלֵם קְדוּשִׁים וּבָתוּכֶם ה' וּמְדוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קַהֲל ה' (טז, ג).

שמעתי מהרב מוהר"ר אריה ליב אב"ד דק"ק בריסק, מה שכתוב 'רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו כו', כי אמרו חז"ל (יומא כב, ב) אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה מאחוריו, שאם תזוז דעתו אומרים לו חזור לאחוריק. והנה משה רבינו ע"ה, הנה אביו נשא דודתו, שהיה קצת לעז, דבר שעתידיה תורה לאסור. ולזה אמר קרח 'רב לכם', כי סיבת גדולתכם הוא לפי 'שכל העדה כולם קדושים', ואילו בכם יש קצת הרור שאתם באתם מדבר שעתידיה תורה לאסור, ועל כרחך עיקר הכוונה היא שלא תתנאו, ומדוע תתנשאו על קהל ה'.

ועם זה אמרתי לפרש מה שפירש רש"י: וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שמואל עומד ממנו ששקול נגד משה ואהרן וכ"ד משמרות כו', אמר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד מבני ואני אדום, ולא ראה יפה, שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה. ואינו מובן, בשביל שהגדולה עתידה לעמוד מבניו, ערב לבו לחלוק עם משה.

אך יובן לפי מה שכתבתי, כיון ששמואל היה שקול כמשה ואהרן, וכל הגדולה עתידה להיות ממנו, אם כן בהכרח צריך להיות קצת פסול

על דרך הדרוש

קרח ועדתו טענו שהמופתים שעשה משה רבינו מצד הטומאה רח"ל

הקליפה לטמאות עצמו באשת איש, ולהמשיך הקדושה של אשת חיל לזרים. ובזו דנם מידה כנגד מידה, כי 'שוקה עמקה זונה' (משלי כג, כז), ולכן נידונו גם הם בבליעה לשוחה עמוקה. ולזה נתחכם משה רבינו, ובא האות והמופת באומר: הנה לפי דעתם הנפסדת חס ושלום נבואת משה וכל מעשה תקפו וגבורתו הם מצד הקליפה, הנה יהיה לאות, 'אם כמות כל אדם ימותו אלה ופקודת כל אדם יפקד עליהם', רוצה לומר: שאף שאפשר להמית רשע ברוח שפתיו, אין זו מופת חותך אם מה' היתה מצד הקדושה, כי אפשר להעניש על ידי כישוף ולט גם כן, אך אי אפשר לחדש ענין חדש אם לא יד ה' עשתה זאת. ואם כן 'אם כמות כל אדם ימותו אלה', אפילו שיהיה בדרך עונש, ידעתי כי עוד תחזיקון להרהר אחר מעשה ה', ולזה אמר אם כן יהיה 'לא ה' שלחני'. ואולם 'אם בריאה יברא ה'', היינו בריאה חדשה, מיתה שלא הומת בה אדם מעולם, אין זו בחק האפשרי כי אם לבורא שמים וארץ, ובזו 'וידעתם' מופת חותך שלא עלי תלונתכם, כי לא מלבי עשיתי, אך 'כי נאצו האנשים האלה את ה'', אחר שהוא מופת חדש.

והנה פירש רש"י (נדריים לט, ב) ש'פקודת כל אדם' קאי על ביקור חולים, כמאמר חז"ל (שם). והיה אפשר שירמוז למה שאיתא במסכת שמחות (ריש פ"ח) ש'פוקדין על הקברים' ופעם אתרמי שנמצא אחד חי, לכן אמר 'אם כמות כל האדם ימותו אלה', אז אפשר לפקוד עליהם, 'ופקודת כל אדם יפקד עליהם', אך 'ואם בריאה יברא כו' ובלעה אותם, ממילא אי אפשר לפקוד עליהם, וכמו שנאמר 'ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל'.

קומץ המנחה - פרשת חוקת

אם כמות כל האדם ימותו אלה ופקודת כל האדם יפקד עליהם לא ה' ש'לקחי (טז, כט).

איתא בש"ה בפרשתין כי סיבת נביאי שקר הוא לפי שחטאם גרם שראו מראות הנבואה להם נבואת אמת, ובאמת היה רוח שקר בפיהם, עיין שם. ובזו יובן מה שאמר אליהו (מ"א יח, לו) 'ענגי ה' ענגי וי'דעו העם ה'ה כי אַתָּה ה' הַאֱלֹקִים וְאַתָּה הַסִּבֵּת אֶת לִבְּךָ אַחֲרֵינִי', כי לפי שחטאם גרם, על כן גם הוא יתברך לא מנע מהם הטעות ברוח שקר אשר בפיהם, כענין שנאמר אצל נבות (שם כב, כב) 'אַצֵּא וְהִיִּיתִי רוּחַ שִׁקְרָה בְּפִי כָל נְבִיאֵי'.

ובזו יובן מה שמשה שהיה עניו מכל האדם, ובמחלוקתו של קרח לבש בגדי נקם להמיתו במיתה אשר לא נעשה כמוה ולבלעם שאולה. אמנם כן הוא, כי קרח חלק על משה, והנה מי עוור לא ראה אותות ומופתים אשר עשה משה לעיני כל ישראל בפרעה ובכל עבדיו, וגם אשר ראו במתן תורה. אלא שחלק עליו באמרו כי לא ה' פעל כל זאת, רק שמעשה משה היה חס ושלום כענין שאמר אצל נביא השקר שנתן אות או מופת, כי גם בקליפה וסטרא אחרא יכולין לחדש אותות ומופתים. והמבחן לזה, כי בודאי מי שכל מעשיו בקדושה ובשלימות, מסתמא כל מעשיו מצד הקדושה, אבל מי שאינו מתנהג בקדושה חס ושלום, יכול להיות מוטעה בקליפה ולחדש אותות ומופתים, כי את זה לעומת זה עשה האלקים.

ובזו יובן מה שאמרו חז"ל (סנהדרין קי, א): 'ויפלו על פניהם' - שחשדוהו מאשת איש, ולפי מה שכתבתי הוא מובן על פי פשוטו, לפי הסתת קרח באמרו שחס ושלום נבואתו גם כן מצד הקליפה, כבר נודע שנביאי שקר זאת פעולתם, כנזכר אצל 'צְדָקָהּ וְכַאֲבָב אֲשֶׁר קָלַם מְלַךְ בְּבַל בְּאֵשׁ' (ירמיה כט, כב), שזאת מוצא מקום טומאת

פניני המהרא"ל על פרקי אבות

- פרק ד' -

עשירות – הוא יקיים את התורה ולא יכפור בה' חלילה, כי כבר הוחלט עליו שלא להעמידו בנסיון זה.

ולהיפך, זה שמבטל את התורה מעושר והנה רואהו הרואה, והוא חושב לעצמו, הלא אדם זה מבטל את התורה, אם כן עשירות למה לו?!

תרעומת זו אינה במקומה, כי יתכן שבשמים מדדו וראו שאדם זה שמבטל את התורה מעושר הרי שסופו אף לבטלה מעוני, ולכן החליטו להניח לו ולתת לו לעמוד בעשירותו, שלא היא הסיבה לזה שהוא מבטל את התורה.

שערי תירוצים לא ננעלו - לכן החזק בתורה ואל תרף

אם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך (פ"ד, מ"י).

היצר הרע גורם לאדם ביטולים שונים ומשונים מהתורה, כדי שלא יזכה לה כלל. לכן אומר התנא לאדם, שלא יתעצל ויחשוב לכשאפנה אשנה – כי אם בטלת מן התורה מחמת סיבה כלשהיא, הלא יש לך בטלים הרב כנגדך – היצר ימציא לך עוד סיבות רבות דומות להתבטל.

כך אמר הפסוק (קהלת יא, ד) 'שִׁמְרֵ רוּחַ לֹא יִקָּרַע וְרֶאָה בְּעֵבִים לֹא יִקָּצֹר', כלומר יש אדם שהוא 'שומר רוח' – בודק איזו שעה אין בה רוח והיא טובה וראיה לזריעה – אדם כזה כבר לא יזרע לעולם, כי תמיד ישנו משב רוח כלשהוא.

דברי קהלת, הם משל ללימוד התורה, אם סיבה כל שהיא מהוה סיבה לביטול תורה, הרי שלעולם ועד ימצאו סיבות להתבטל ולא ללמוד ולכן לא יאמר אדם לכשאפנה אשנה.

כשאדם חשוב מכבד – הוא כבוד אמיתי

איזהו מכובד המכבד את הבריות (פ"ד, מ"א).

כשאדם שפל מכבד אנשים אחרים, הרי שאין להם שמץ כבוד מפעולותיו, אלא רק בזיון. לא כן כשאדם יקר ערך מכבדם, אז הכבוד שקיבלו ממנו הוא כבוד אמיתי. נמצא שאם הבריות אכן מתכבדות מכבוד שחולק להם חברים, הרי שאותה היא שהוא אדם מכובד. זה ביאור המשנה איזהו מכובד – המכבד את הבריות.

הלא אדם זה מבטל את התורה, אם כן עשירות למה לו?!

כל המקיים את התורה מעוני סופה לקיימה מעושר וכל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני (פ"ד מ"ט).

יש לפרש את המשנה, כי ידוע שיתכן יותר שהעשיר יבטל את התורה שהרי הוא טרוד בעסקים ועיסוקים רבים ונפשו פזורה עליו וכמאמר החכם שהשובע לעשיר איננו מניח לו לישון. אך העני שאינו מסובב בכל אותם מפריעים, קל לו יותר לעסוק בתורה.

יכול לקרות שעל אדם מסוים החליטו בשמים כי לא כדאי לתת לו עושר שעלול לגרום לו את שכחת התורה – וישמן ישורון ויבעט, ולכן הוא עני.

אדם כזה, אף יזכה אחר כך לעשירות אין לו לחשוש שמא ישכח את ה' – מובטח לו שלא יקרה לו כן, זהו המקיים את התורה מעוני שסופו לקיימה מעושר – כלומר אם ראו שביכולתו לקיים את התורה רק מעוני, הרי שאף אם ניתנה לו

פניני ישועות

עצתו של 'חבר זהב'!

בצר לו הציע את עצמו למקומות עבודה בזה אחר זה, אך על פי רוב לא קיבל מענה, וכשכבר הזמינו אותו לראיון עבודה גם אז לא יצא עם בשורה כלשהי. וכך נשאר מחוסר עבודה, וכלשון העם: "מובטל".

יום אחד סח אחד בכפר, על סגולה נפלאה אותה ניסה ונושע על ידה: "תרומה למכון המהרא"ל צינץ זי"ע". "תתרום ותיושע!" – חתם הלה את דבריו.

כשאין ברירה אחרת וכל ישועה אינה נראית באופק, צלצל אבנר למשרדי המכון כשהוא מתעניין על דרכי התרומה. מיד החליט לתרום תרומת "חבר זהב" – 180 ₪ לחודש, עד הישועה!

תרם, ושבוע לאחר מכן קיבל הצעת עבודה מפנקת ממפעל טוב ומצוין העוסק בתחום אותו הוא אוהב. התקבל לראיון עבודה, התראיין והתקבל!

מיד אחר כך הוא לא שכח להתקשר למשרדי המכון בכדי להשאיר את הוראת הקבע לעוד חצי שנה, בשל כך שמכיר בזכות הגדולה בתרומה למכון.

אבנר ניר מתגורר באחד מיישובי הדרום מאז חתונתו זה כבר 17 שנה. בכל השנים עבד בבית אריזה סמוך ליישוב בו מתגורר. בכל בוקר היה עולה על המלגזה ומעביר משטחים עמוסים בפרי וירק מאולמות האריזה למשאיות הענק המפיצות את מיטב פירות הארץ לחנויות הרבות הפזורות ברחביה.

משכורתו הועלתה במשך השנים, כך שהספיקה לכלכל אותו ואת משפחתו בכבוד גם כשמשפחתו גדלה.

הכול דפק, עד לתקופה בה נכנס בית האריזה לקשיים כלכליים, וכך עד שהספיק אבנר להתודע לכל הקשיים שעוברים על בית האריזה מצא את עצמו מחוסר עבודה, אחר שבית האריזה נמכר לבעלים חדשים, שלא השכילו להשאיר את העובדים הוותיקים על מכונם והחליטו להחליף את כל צוות העובדים לצוות חדש, שלדעתם עדיף על פני צוות וותיק ועייף.

תחילה עוד הסתדר עם דמי הפיצויים, אך עברה תקופה ודמי הפיצויים גם הן תמו, ומיודעינו מצא את עצמו ללא כסף לפרנס את טפיו.

08-864-89-89

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום
צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו